

Večernik

Leto IV. (XI.), šte. 13

Maribor, petek 17. januarja 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglasi po tarifu

Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Haaška konferenca pred zaključkom

VPRAŠANJE VZHODNIH REPARACIJ NE BO REŠENO. — MALA ANTANTA
ZAHTeva OD VELESIL JAMSTVO ZA UGODEN IZID, SICER NE PODPIŠE
YOUNGOVE POGODBE.

HAAG, 17. januarja. Druga haaška reparacijska konferenca je pred zaključkom. Dočim izgledi glede na ureditev nemških plačil niso ravno neugodni, pa so pogajanja radi vzhodnih reparacij vsled odpora Madžarov dospela na mrtvo točko. Najbrže to vprašanje topot v Haagu ne bo rešeno. Zato bo izvršil predsednik komisije poizkus, da pridobi zastopnike Male antante za podpis sklepnega protokola o realizaciji Youngovega načrta. Mala antanta nasprotno zahteva, da naj Francija, Italija in Anglija jamčijo za ugodno rešitev madžarskega optantskega vprašanja. V tem slučaju bi se pogajanja o optantskem vprašanju nadaljevala v Parizu. Mala antanta bi dobila vrh tega šestmesečni rok, v katerem bi se tozadevna pogodba lahko ratificirala ali odklonila.

O priliki pariških pogajanj bi prišlo v prvi vrsti na dnevni red vprašanje madžarske cerkvene imovine v nasledstvenih državah in imovine bivših avstrijskih nadvojvod. V šestih mesecih bi imela ministrski predsednik Bethlen in zunanji minister Walko dovolj časa, da preštudirata optantsko vprašanje in pripravita primerno rešitev, kar bi bilo tudi v finančno-političnem oziru za Malo antanto največje važnosti. Kakor vse kaže, je Mala antanta trdno odločena, da predloži, ako bo to potrebno, optantski spor tudi mednarodnemu razsodišču v Haagu.

Laucheur je imel včeraj daljšo konferenco z madžarsko delegacijo in se je pri tej priliki prepričal, da vsega kompleksa vprašanj v tem pogledu nikakor ni mogoče rešiti v Haagu, ker bi bili za to potrebni najmanj 3 meseci. Kar se tiče revizijske pravice Rumunije bo v spornih slučajih odločalo mednarodno razsodišče v Haagu.

Komisija za vzhodne reparacije je izvršila danes redakcijo zaključnega protokola o stanju vzhodnih reparacij, ki bo izročen pariški reparacijski komisiji že v torek.

Daljša razgovore o vprašanjih, ki so v zvezi z vzhodnimi reparacijami, sta imela tudi angleški zakladni kancelar Snowden in francoski ministrski predsednik Tardieu.

Nemška delegacija se bo bavila danes s poročilom prometnega ministra in ravnatelja nemških državnih železnic, da zagotovi podlago za najetje mednarodnega železniškega posojila.

hladno. Z njihovo deportacijo bi se napravil konec prišepetavanjem in širjenju tendenčnih vesti, ki škodujejo ugledu države in naroda. Fašistična stranka mora nastopiti proti vsem hinavskim neprijateljem, brez ozira na njihov položaj in vpliv v gotovih krogih. Nevarnost zlobnega slikanja notranjega položaja je velika in nemudoma je treba z eksemplarnimi kaznimi pročistiti državo od elementov, ki preprečujejo notranji napredek in ogrožajo stabilnost režima.

Tudi »Giornale d'Italia« se bavi s temi pojavi in javlja, da bo Mussolini po raportih pokrajinskih tajnikov izmenjal mnoge člane pokrajinskih direktorijev fašistične stranke, priprav-

NEW-YORK, 17. januarja. »New York Times« izjavljajo, da moreta biti s haaško konferenco zadovoljna oba tabora. Francija je mnogo moralčno pridobila, ker se je izrekla proti temu, da bi razsojala v lastnih stvareh, dočim je dobila Nemčija dragoceno jamstvo, da se ji ne bo treba bati kršitve njene suverenosti.

»New York World« zatrjuje, da je haaški sporazum treba pozdraviti tudi radi tega, ker se bo mogla Francija še vedno sklicevati na mirovne pogodbe in ima istočasno pravico, da se obrne na haaško mednarodno razsodišče, ako Nemčija ne bi hotela izvrševati svojih reparacijskih obveznosti.

HAAG, 17. jan. Ker je malo upanja, da bi bilo vprašanje vzhodnih reparacij rešeno do sobote, torej do zaključka haaške konference, so se države-sklicateljice sporazumele z Malo antanto v tem smislu, da bodo podpisale zaključni protokol in s tem Youngov načrt v soboto je tedaj, ako bodo dobile jamstvo, da bo vprašanje vzhodnih reparacij rešeno v gotovem roku. Verjetno je zato, da bodo poizkušali rešiti to vprašanje že prihodnji teden v Haagu.

Prva banska demisija

BEOGRAD, 17. jan. Dosedanji ban donavske banovine, bivši minister Daka Popović je radi nesoglasja s pristojnimi činitelji odstopil in je ministrski predsednik general Živković njegovo demisijo sprejel. Za novega bana donavske banovine je bil imenovan nato inspektor pri predsedništvu ministrskega sveta, g. Radoslav Dunić, za njegovega pomočnika na Milan Nikolić, dosedanji pomočnik bana vardarske banovine.

Nesreča švedskega parnika pri Gibraltarju

GIBRALTAR, 17. jan. Italijanski parnik »Enrichetto«, ki je bil iz Rotterdama v Napolj na potu, je včeraj v gosti megli zadel, 20—30 milj zahodno od Gibraltarja, v neznan parnik, ki je pričel takoj klicati na pomoč. Bil je to švedski parnik »Adriatic«, ki se je kmalu nato potopil, dočim se je vsa posadka rešila na italijansko ladjo.

ljajo se pa tudi velike spremembe na mestih pokrajinskih prefektov. Italijanski listi od 15. t. m. pa z ozirom na vesti, ki se širijo v inozemstvu o nepovoljni gospodarski in finančni situaciji Italije, prinašajo tolažilne informacije o pojačanju delovanja italijanske industrije, s čimer bo doseženo padanje števila brezposelnih v Italiji.

Prinšamo vsa ta poročila italijanskih listov brez daljšega komentarja. Nedvomno izhaja iz njih, da je gospodarski položaj v Italiji na precej slabih nogah, če se že v fašističnih vrstah samih pojavlja kritika današnjih prilik, ki jo hočejo merodajni krogi na gori opisan način udušiti.

Inteligenti kot roparji

V Sofiji so izsledili in aretirali dobro organizirano vlomilsko in roparsko družbo, ki je bila pod vodstvom poštnega uradnika Nikole Balabankova. Družba je izvršila nad 30 vlomov in tatvin, večina v zlatninskih trgovinah. Vrednost ukradenih predmetov cenijo na milijon levov. Pri Balabankovu so našli popis 12 trgovin in stanovanj, ki so bili v evidenci za izropanje.

Letalec Graham izgini v snežnem mežu.

Iz San Francisca javljajo, da je slavn ameriški letalec Graham s poštanim letalom na progi Los Angeles—Salt izgini. Letala, ki so se dvignila, da ga poiščejo, so se vrnila brez uspeha. Sluti, da je bil Graham prisiljen, da je pristal in da mu je aparat zakril snežni mež.

Krst sportnega letala trgovca Moravca v Mariboru.

Aeroklubu so na novo pristopili: trgovec Josip Moravec z Din 1.000 kot dobrotnik, trgovci Karel Lotz, Ludvik Ornik in gospa Eliza Kühr kot utemeljitelji z 500 Din. — Kakor znano, je g. Moravec prvi posestnik sportnega letala v naši državi. Prilikom otvoritve začasnega hangarja v nedeljo, dne 19. tm. ob 11. dopoldne, bo tudi letalo gospoda Moravca slovesno krščeno. Komendant celokupne aviacije, g. div. general Rad. Stanojlović je v imenu celokupne aviacije izrazil gospodu Moravcu najsrčnejše pozdrave in se obenem zelo pohvalno izrazil o uspešnem, neumornem delu občinskega odbora Aerokluba v Mariboru.

Sv. Anton — »prašiček«

goduje danes. Med vsemi svetniki slovi kot zaščitnik zdravja ščetinearjev, ki so glavni vir dohodkov našega kmeta. V pratiki ima poleg sebe prašička. Ptujsko-poljski špeharji imajo ta dan kot svoj »cehovski« praznik, a pri Sv. Antonu na Pohorju nosijo v cerkev žive prašičke in kolone. Vsem Tonetom in Tončkam želimo vse najboljše!

Naglo se je ujel.

Včeraj popoldne je dobila tukajšnja policija brzojavko iz Dobove pri Brežicah, da sta 24letni Andrej Merslavič in njegov 25letni brat Ivan iz Jereslavcev poneverila včeraj posestniku Fr. Ureku iz Jereslavcev izkupiček za par prodanih volov v iznosu 10.973 Din. Policija je takoj šla na delo in že zvečer aretirala Andreja Merslaviča pri nekih sorodnikih. Imel je pri sebi še 258 Din denarja in nekaj nove obleke. Bil je aretiran in je vse priznal. Njegov brat pa je po njegovi izjavi izginil v drugo smer.

Radi vlačuganja

ste bili nocoj ponoči aretirani Ana Jesenko, ki je pravkar prišla iz bolnice in je že spet ponoči lovila moške, ter Ana V. Tajna prostitucija se je očitno zadnji čas zopet zelo razpasla v Mariboru. — Radi prepovedanega povratka v Maribor pa je bila včeraj popoldne aretirana Rozalija Jerše.

Če bežiš za avtobusom...

Davi se je spustil Milan Klekovič za avtobusom št. 2 baš v času, ko se je začel pomikati. Uporabil je vso silo in zmoglost štafetnega tekača. Skoro bi dosegel avtobus, a usoda je hotela, da je padel na oledeneli cesti in si nalomil levo nogo. Odpremil ga je domačo nogo.

Kaj se godi v Italiji?

Italijanski listi prinašajo zanimiva poročila o dogodkih, ki se odigravajo v fašistični stranki in ki znova dokazujejo, da v Italiji ni vse tako rožnato, kakor bi hotel svetu dokazati duce Mussolini. Te dni prihajajo po nalogu diktatorja v Rim drug za drugim pokrajinski tajniki fašistične stranke, ki dajejo svojemu vrhovnemu šefu poročila iz svojih pokrajin. Že ob priliki velikih poročnih svečanosti v Rimu so bili na raportu pri generalnem tajniku fašistične stranke Turatiju tajniki iz 99 pokrajin Italije. Turati jim je dal navodila za delo v novem letu in že takrat najavil velik raport pri Mussoliniju. Tekom zadnjih dni je bila z vladnim dekretom izmenjana večina pokrajinskih tajnikov in so bili imenovani novi na podlagi novega statuta fašistične stranke. Jutri, v soboto, bo sprejel Mussolini pokrajinske tajnike iz beneške province, Julijske Krajin in iz Zadra.

Vsem tem sprejemom pripisuje fašistični tisk veliko važnost in pripominja, da bo z aplikacijo novih statutov izvedeno popolno izčiščenje v strankinih vrstah. »Lavoro fascista« doznava, da je že Turati opozoril pokrajinske tajnike na protifašistično kampanjo, ki se izvaja v velikem obsegu s širjenjem tendenčnih in alarmantnih vesti. Tudi Mussolini poziva vse tajnike, naj odločno nastopajo proti vsem protifašističnim elementom in proti fašistom, ki širijo tendenčne vesti. Naša dolžnost je — nadaljuje imenovani list — da opozorimo, da takšne vesti širijo ravno fašisti, ki ne pojmujejo, kako greše in kako škodujejo režimu. Treba v teh ljudeh zbuditi zavest, da uvidijo, kako v svoji neumnosti vrše protifašistično propagando. To je žalostno dejstvo in je dolžnost vodstva fašistične stranke, da čimprej obračuna z nezaupnimi elementi, ker so danes poleg dobrih in prepričanih fašistov v fašističnih vrstah tudi ljudje, ki samo nosijo fašistični znak na prsih in strankarsko legitimacijo v žepu, pri tem na zavest no ali nezavestno vrše moralni samomor in rušijo fašistično stranko.

Rimska »Tribuna« poudarja potrebo, da se prekine s slabimi navadami, podedovanimi od starega režima. Vedno imamo žalostno izkušnjo, da se vsi kdar, ko se Italija afirmira pred svetom z dejanji fašističnega režima in vodje Mussolinija, kakor po nalogu pojavljajo zlobna prišepetavanja in mizerni poskusi, da se v javnosti krivo prikažejo namere režima in da se tako v dušo italijanskega naroda vrže seme nezaupanja in negotovosti. V prvi vrsti delajo to neki navidezno dobromisleči ljudje, ki se pred javnostjo kažejo kot prijatelji fašizma, pri tem pa izrekajo sumnje in se stavljajo v položaj sodnikov. To so podležni kukavice, ki so brez svojih zaslug prišli do važnih položajev. Take ljudi treba pograbit in jih postaviti na

Beg z dežele

SPREMENJENE KMEČKE RAZMERE — PROLETARIZACIJA. — POHLEP PO LAHKEM ZASLUŽKU. — TRAGIKA NAŠIH SLUŽKINJ. — ŽALOSTNI SLUČAJI. — PEREČ PROBLEM.

Pred dnevi je g. Jose v »Večerniku« omenil žalosten pojav med našim ljudstvom v Posavju t. j. beg z dežele. Ne zaznamujemo pa tega pojava samo v Posavju, na žalost se širi leto za letom tudi v oddaljenejši slovenske kraje...

Gospodarska kriza povzroča, da z malo izjemo danes ni kmeta, ki bi bil brez dolga. In ta šibka gospodarska osnova slovenskih kmečkih domov je docela spremenila nekaj idilične kmečke razmere. Dočim so se kmečki sinovi in hčerke v pretekli dobi z veseljem oklepali domačije, jih danes vleče mesto z »dobrimi službami« in naraščajoča industrija v svoje žrelo. Pohlep po »lahkem zaslužku« in udobnem uživanju je danes že globoko razvnel našo kmečko mladino. In res je danes v mestu že mnogo kmečkih deklet in fantov, ki jih dnevno vabijo tovarniške sirene na 8-urno delo. Kmetijam, kjer pomeni vsak korak znoj in to od zore do mraka, so odpovedali zvestobo...

In slovenske služkinje?! Ali jih ne najdemo razkropljene širom sveta? V zadnjih letih pa se je to »služkarjenje« razpaslo že do katastrof. Nebroj samotarov so javljali naši časopisi iz Zagreba in drugod... Žalostna usoda zasleduje nesrečnice in le malo, malo je onih, ki so našle srečo...

Problem beguncev z dežele je pereč, kakor kaže nekaj slučajev iz mariborskega okoliša:

Kmet J. je obogatel v času povojne lesne konjunktore. Prav tako hitro je obubožal par let pozneje, ko se je moral globoko zadolžiti in prodati vso svojo lesno zalogo, večino živine in gospodarskega orodja. Dorasla otroka sta zapustila propal dom, kjer baje »ni bilo več obstanka«. Hčerka je danes pri neki uradniški rodbini za služkinjo, sin je pa delavec pri nekem gradbenem podjetju...

Kmet s Pohorja mi pripoveduje:

»Vedno imamo dovolj dela, ki ga sami niti ne zmoremo. Zato sta v službi navadno po 2 dekli, ena za kuhinjo, druga za živino, pri konjih je pa uslužben hlapec. Še nikdar pa ni bilo tako težko dobiti služinčadi kakor dandanes, čeprav je znano, da pri meni ni krivic in izrabljanja. Za pošteno delo — pošteno plačilo: 150 Din plačam mesečno in še 2 obleki s

čevlji letno — to zmore le malokdo! Pa se vsa dekleta izmikajo, prav tako mladenci. Vsi se zgovarjajo na dobre služke v mestnih »fabrikah« in na udobne mestne službe, kjer dobe 200 Din mesečno, ob praznikih darila, in še po en popoldan na teden so proste! Takrat pa lahko gredo na sprehod po mili volji...

Seveda jim tega na Pohorju ne moremo nuditi, saj nam je vsem življenje — le delaven dan. Tako se mučimo domači sami, kakor se mi prej ni bilo treba desetletja! So pač čudni časi!

Roza — lepo kmečko dekle — je zahrepenelo po modnem razkošju in uživanju. Doma v planinski vasi na srednji kmetiji danes tega ni. Od jutra do večera delo, delo... »Na jesen, ko vse pospravimo, pojdem!« je sklenila. Pri tem je ostalo, kljub maternim prošnjam in solzam. Brhko dekle je kmalu našlo službo natakariče. To je bilo veselja, petja in smeha! Lepe obleke in čevljički so se kar menjavali, toliko je bilo izbire. Prav tako tudi pri — moških! Pa se je našel podlež, ki je vrtoglavi Rozi naprtil — nesrečo. Zanosila je in še pred porodom prirojala domov. Materino srce odpušča vse in danes je Roza zopet skromno kmečko dekle, ki pestuje 4 mesece staro deklico... Na mesto ne mara več misliti! —

Julčka in Tereza — kmečki hčerki — sta zvedeli, da v Mariboru v neki tovarni sprejemajo delavke proti dobremu plačilu in lahkem delu. »V domači koči še včasih zabeljenih žgancev ni, v kmečkih službah je slab zaslužek, zakaj ne bi poskusili v mestu?!« Pa sta šle: že leto dni delata dan za dnem pri hreščočih strojih, včasih tudi ponoči. Plača je skromna, stanovanje drago, hrana malenkostna, ostalo gre vse za — toaleto, saj Julčka in Tereza sta danes že — d a m i, ki jih vidimo včasih na promenadi...

Iz teh primerov vidimo, da je beg z dežele rakrana, ki jo bo težko ozdraviti. Le tuhtam odpira usoda sama ljudem oči, v vseh drugih slučajih bodo morali storiti to drugi, ki so za to poklicani!

Lažnivo blagostanje, odeto v gosposke cunje, ne sme preslepiti naše kmečke mladine!

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Petek, 17. januarja. Zaprto.
Sobota, 18. januarja ob 20. uri »Radikalna kura« ab B. Kuponi.

Nedelja, 19. januarja ob 15. uri »Krog s kredom«. Kuponi. — Ob 20. uri »Orlov«. Kuponi.

Ponedeljek, 20. januarja. Zaprto.
Torek, 21. januarja ob 20. uri »Lepa pustolovščina«, ab. C. Kuponi.

Sreda, 22. januarja. Zaprto.
Četrtek, 23. januarja ob 20. uri »Zločin in kazen«. Gostovanje Hudožestvenikov.

Petek, 24. januarja ob 20. uri »Cvrček za pečjo«. Gostovanje Hudožestvenikov.

Nedelja v mariborskem gledališču. V nedeljo, 19. t. m. se vršita v mariborskem gledališču dve predstavi: popoldne ob 15. uri se ponovi ena najlepših letošnjih vpri zoritev krasna kitajska igra »Krog s kredom«. — Zvečer ob 20. uri pa se vpri zori melodična moderna opereta »Orlov«, ki letos vsikdar napolnjuje gledališče. Obe predstavi se vršita pri kuponih.

Hudožestveniki na mariborskem odru. Sloviti ruski gledališki umetniki Hudožestveniki, ki pravkar gostujejo po Jugoslaviji z velikanskimi uspehi, priredijo v Mariboru dne 23. in 24. t. m. dve gostovanji. Prvi dan se vpri zori Dostojevskega dramatisirani roman »Zločin in kazen«, drugi dan pa Dikensov »Cvrček za pečjo«. Občinstvo se naproša, da pravočasno rezervira vstopnice pri dnevni blagajni.

Kaj čita moderna nemška generacija?

Češke »Lidove Noviny« poročajo o uspehu statistike izposojanja v knjižnici

modernih pisateljev v univerzi v Lipskem. V presenečenje nemške javnosti je ta statistika ugotovila, da je med mlado nemško generacijo najbolj priljubljen avtor Dostojevskij, šele za njim sledita dva popularna romanopisca: H. Hesse in Th. Mann. Takoj za njima stojita Fran. Coza Romain Roland in Balzac ter severni romanopisci Strindberg in Hamsun. Sledje nemški avtorji Schnitzler, Rich. Huckova, A. Schläffer, St. Zweig in Jak. Wassermann. Knjige vseh navedenih pisateljev je dobiti tudi v mariborski ljudski knjižnici Narodni dom, kar je najboljši dokaz, da je naša knjižnica res na višini današnjega evropskega duševnega življenja.

Osnutke za palačo OUZD v Mariboru, ki jih je bilo predloženih 27, je včeraj 16. tm. osemčlanska žirija v svoji plenarni seji pregledala in ocenila. Nagrada po 15.000 Din je bila priznana 3 načrtom: g. arh. Saše Deva-Costaperarie, g. inž. Vlada Mušiča in gg. inž. Horvata in Pantiča. Trije nadaljnji nenagrajeni načrti bodo odkupljeni.

Izseljevanje iz naše države.

Po statistiki izseljeniškega komisarijata v Zagrebu se je meseca oktobra izselilo iz naše države v prekomorske dežele skupno 1.855 oseb in sicer: iz Hrvatske in Slavonije 611, Vojvodine 455, Dalmacije 354, Slovenije 249, Srbije 103, Bosne in Hercegovine 68, Črne gore 15. Odšlo jih je: v Argentino 808, Zedinjene države 562, Kinado 169, Urugvaj 129, Brazilijo 69, Čile 42, Avstralijo 32 itd. — Vrnilo pa se je meseca oktobra v domovino iz prekmurskih dežel 338 oseb. V evropske dežele je odšlo na delo 1619 oseb in sicer: v Francijo 1.002, Belgijo 361, Nizozemsko 143, Luksenburško 91 itd. —

Mariborski in dnevni drobiž

Sprememba voznega reda mestnih avtobusnih prog.

Dne 18. januarja se uveljavi na mestnih progah Lajtersberg - Novavas in Glavni trg - glavni kolodvor delna sprememba voznega reda. Ustrezajoč željam občinstva se uvedejo predvsem na progi kasarna Kralja Petra - Glavni trg kolodvor zopet četrtinski presledki tako, da bodo avtobusi od končnih postaj redno od 6.30, 6.45 itd.

Na progi Glavni trg - Lajtersberg odhaja avtobus od Glavnega trga 6.54, 7.55, 12, 12.27, 18.15, in 19. uri, oziroma iz Lajtersberga proti Glavnemu trgu ob 7.20, 12.15, 13.25, 18.30 in 19.15 uri.

Od Glavnega trga proti Novivasi odhaja avtobus ob 6.31, 7.33, 12.15, 13.28, 18.15 in 19.15 uri, oziroma iz Novevase na Glavni trg ob 6.43, 7.45, 12.45, 13.43, 18.35 in 19.38 uri.

Vozni red Studenci - Glavni trg ostane neizpremenjen, vendar pa je ob času večje frekvence (zjutraj, opoldne in zvečer) ako potrebno, na razpolago rezervni avtobus.

Na progi Glavni trg - Melje odhaja avtobus od Glavnega trga ob 6, 7, 7.40, 11, 13.40 in 17.48. Odhod iz Melja ob 6.40, 7.15, 12 in 18 uri.

Otvoritev avtobusne proge Poljčane - Konjice - Vitanje.

Mestna občina mariborska otvori dne 1. februarja novo progo Poljčane - Konjice - Vitanje. Pri sestavljanju voznega reda te proge se je vsestransko upoštevalo želje občinstva. Z uvedbo te proge postane trg Konjice z ozirom na že obstoječe avtobusne proge Maribor - Konjice - Celje, Oplotnica - Konjice in nameravano progo Konjice - Zreče, važno križišče avtobusnega prometa. Brezdvomno pridobi mnogo z navedenimi zvezami Konjice, ustrezno pa bode tudi okoliškim občinam, ki gravitirajo na Konjice.

Dr. Vilko Baltič napreduje

Član državnega sveta v 2a-l g. dr. Vilko Baltič je bil na predlog min. pred. pomaknen v 2-l

Iz carinske službe.

Od glavne carinarnice v Mariboru je premeščen v Ljubljano višji carinski kontrolor Jernej Hladnik.

Slovenigradec.

Kakor se vidi, naša elektrarna ne zadostuje več našim potrebam. Pri zadnji občinski seji se je o tem razpravljalo. Že prej smo se zanašali na elektrifikacijo cele Mislinjske doline potom velenjske elektrarne. Tam pa baje pravijo, da nimajo več »bele luči« na razpolago. Tako bomo morali najbrž vgrizniti v kislino in si naročiti drage stroje iz nemških tovarn. — Iz Šmartna nam poročajo, da so pokopali te dni 104 let staro ženko. Do lani je bila še baje čvrsta, je še lahko šivala, čitala in si dala opravka pri domačiji. Pa bo kdo rekel, da naši kraji niso zdravi! Govori se, da se nahaja na južnem pobočju Pohorja precej starih ljudi, ki se bližajo stotini.

Nov zdravnik v Ormožu.

V Ormožu se je naselil s 1. januarjem kot praktični zdravnik, g. dr. Jurij Cart iz znane slovenske rodbine iz Velikovca.

Ob priliki otvoritve aerodroma na Teznu v nedeljo 19. tm. bodo vozili mestni avtobusi redno oziroma po potrebi ves čas od 10. do 13. ure.

Skrb za naše mestne ceste

včas — zdi se — prehaja iz silnega razmaha v popolno letargijo. Opozorili bi danes samo na dvoje: na silno blato v Aleksandrovi ulici med hišo št. 67 in 74, kjer sploh ni trotoarja in kjer se pešaki enostavno pogrezajo v kaluži. Trotoar je tam nujno potreben. V drevoredu med Turadom in Trgom Svobode, kjer je ena glavnih promenad, treba pač tudi skrbeti stalno za kolikor možno prehodno cesto. Vozovi pivovarne Union pa bodo pred pivovarno kmalu izkopali jarek, preko katerega bo treba skakati.

Obrtna zadruga izvoščkov, voznikov in imetnikov avtotaks v Mariboru

ima svoj redni letni občni zbor v soboto dne 18. januarja, ob 7. zvečer v dvorani restavracije Halbwidl v Jurčičevi ulici. Vsi člani vljudno vabjeni.

Sprejem učenk v kmečko gospodinjstvo šolo na Mali Loki.

Na posestvu Mala Loka, pošta Velika Loka, se otvori 10. februarja prvi tečaj kmečko-gospodinjstve šole, ki bo trajal do 31. julija. Učenke morajo stanovati v zavodu, kjer imajo vso oskrbo. Namen šole je izobraziti dekleta srednjih in malih posestnikov za dobre kmečke gospodinjke, jim vcepiti veselje do kmečkega dela in jih ohraniti kmečki hiši. Pouk zavzame poleg verouka, vzgojeslovja, ravnanja z bolniki, spisa in računstva, vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja. Zlasti se pa poučuje teoretično in praktično poljedelstvo, kuhanje, šivanje, pranje, likanje, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo itd. Učenke se vežbajo v gospodinjstven knjigovodstvo, ravnanje z bolniki in bolno živino, ter se zaposlujejo pri raznih delih na posestvu. Življenje v šoli sliči povsem življenju v naši kmečki hiši. Celotna oskrbina znaša 3.600 Din. Dve tretjini oskrbine plačuje banska uprava dravske banovine, kot odškodnino za dela, ki jih opravljajo učenke na posestvu. Ostalo tretjino oskrbine 1.200 Din plača učenka odnosno (varuh) v dveh enakih obrokih, in sicer polovico pri vstopu, ostalo polovico pa po preteku treh mesecev. — Učenke ki bodo sprejete, naj vzamejo s seboj naslednjo obleko in perilo: vsaj eno nedeljsko obleko, dve za delo, dva para čevljev, en par vrtnih čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, 3 barvana spodnja krila, 2 beli spodnji krili, 4 srajce, 6 parov nogavic, 10—12 žepnih robcev, 4 kuhinjske, 2 navadna in 2 delovna predpasnika. Nadalje perilo za posteljo: 2 para rjuh in 4 prevleke za blazine, 4 brisače, 4 servijete in jedilni pribor (žlica, vilice, nož). Dekleta, ki hočejo vstopiti v kmečko gospodinjstvo šolo morajo izkazati, da so: 1. stare nad 16 let; 2. dovršile osnovno šolo; 3. moralno neoporečne; 4. popolno telesno zdrave; 5. predložiti obvezo starišev, oziroma varuha, da plača vse stroške šolanja v smislu določil pravilnika; 6. obvezati se, da se bodo strogo držale hišnega reda; 7. predložiti potrdilo županstva, da je hiša male oziroma srednje kmetije.

S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, pravilno kolkovane (kolek 5 Din) prošnje za sprejem naj se vpošljejo najkasneje do 26. januarja vodstvu kmečko-gospodinjstve šole, Mala Loka, pošta Velika Loka.

Združitev konjarskih društev za mariborsko in ljubljansko oblast.

V Celju se je vršil dne 15. januarja za naše gospodarstvo velepomemben občni zbor v prostorih Celjskega doma. Konjarski društvi za mariborsko in ljubljansko oblast, ki sta dosedaj ločeno vsako v svoji oblasti vršili pospeševalno in organizatorno delo v prid konjereje ter po prevratu dosegli že lepe uspehe, sta se na tem občnem zboru združili v samo eno Konjarsko društvo za celo dravsko banovino, ker ste smatrali tak korak za potreben in koristen. Združitev obeh društev se je izvršila v najlepšem soglasju ter je bilo izvoljeno sledeče predsedstvo: predsednik g. Lovro Petovar, dosedanji predsednik društva v Mariboru iz Ivankovec, prvi podpredsednik g. Franc Zupančič, veleposestnik iz Sv. Ruperta, drugi g. Fric Zemljich, župan iz Ljutomer, tretji pa g. Franc Turnšek, posestnik iz Gorice pri Žalcu. Odbor je sestavljen iz sledečih gospodov: Josip Turk iz Ljubljane, Alojz Bukovec iz Velike Loke, Jakob Jan z Bleda, Franc Mol iz Vogel pri Kranju, živinozdravnik dr. Veble iz Maribora, Ivan Bedernjak, posestnik iz Trnja, Matija Bračič iz Sv. Lenarta, Fr. Bezjak iz Moškanje, Alojz Janžekovič iz Sterjancev, Maks Gradt iz Šmarja, Alojz Slavič iz Banovec ter Franc Skuhala iz Križevca pri Ljutomeru. Občni zbor je imenoval dosedanjega predsednika Konjarskega društva v Ljubljani g. Franca Zupančiča v znak priznanja za njegovo tridesetletno marljivo delo v prid konjereje za svojega prvega častnega člana.

Velika kavarna.

Danes, petek, kabaretni večer »Fortuna« in popolnoma nov spored. — 165

Spominjajte se CMD

Dinamit in njegov izumitelj

ALFRED NOBEL IN NJEGOVE ZNAMENITE USTANOVE. — STRAŠNE ČLOVEŠKE ŽRTVE IN KORISTI ODKRITJA DINAMITA.

Simplonski predor, Panamski prekop in še mnogo drugih znamenitih gradenj bi brez dinamita gotovo ne bilo zgrajenih. Na drugi strani pa bi seveda tudi izostali številni dinamični atentati, da ni Alfred Nobel l. 1867 izumil to strahovito razstrelivo. Vsekakor pa je bil to izum, ki je prinesel človeštvu več koristi kot škode. Deset let po iznajdbi dinamita so stale Noblove tvornice že po vseh državah Evrope in Amerike in Alfred Nobel je postal — dinamični kralj.

Alfred Nobel je bil rojen l. 1833 kot sin švedskega inženjerja Emanuela v Stockholmu. Ker pa je njegov oče kmalu po njegovem rojstvu gradil v Petrogradu tovarno za orožje, je preživel Alfred svoja otroška in mladostna leta v Rusiji. Ko je bil 17 let star, je študiral v Ameriki tehniko, fiziko in kemijo in se vrnil šele med krizno vojno v Petrograd, kjer je našel vse polno dela. Tedaj namreč še ni bilo nobene prave močne eksplozivne snovi, tako, da je postala z napredovanjem kemije in tehnike rešitev tega problema vedno bolj akutna. Po desetletnih napornih poizkusih in vsakdanji življenjski nevarnosti je bil končno odkrit dinamit. Toda Alfred Nobel je moral plačati to odkritje z izgubo lastnega brata, ki je l. 1861 zletel s tovarno v zrak.

34letnega izumitelja so se radi njegovega odkritja bali ko vraga in ga sovražili kot kugo. Nihče ni mogel trpeti niti njega v svoji bližini, kaj šele njegovo tovarno. Vsakdo je bil namreč prepričan, da bo vsak trenutek s tovarno vred zletel v zrak. Nobel je moral končno ustanoviti svoj laboratorij na samotni ladji na Maelarskem otoku jugozapadno od Stockholma. Tamkaj je potem tudi izboljšal svoj patent za napravljane nitroglicerina.

Razširjanje novo odkrite razstrelilne snovi je zahtevalo od človeštva velikanške žrtve. V neki newyorški gostilni je eksplodiral kovčeg nekega nemškega inženjerja z več kilogrami dinamita. Tri hiše so se tedaj porušile in pokopale vse prebivalce pod seboj. Cela vrsta ladij

z dinamičnim tovorom je eksplodiralo in se potopilo. Pri razstreljevalnih poizkusih so padali inženjerji in delavci in v zrak je zletelo vse polno tvornic. Toda končni rezultat: Simplonski predor, Panamski prekop itd.

Alfred Nobel je ostal samec. Zapustil je ogromno premoženje 800 milijonov dinarjev. Ko je 10. decembra 1896 umrl v San Remu, je zapustil oporoko, s katero je vse svoje premoženje namenil mirnemu razvoju človeštva. Oporoka je datirana z dne 27. novembra 1895 in vsebuje 5 nagrad za najznamenitejša dela na poljih fizike, kemije, medicine, literature in mirovne propagande. Prva razdelitev nagrad je bila izvršena l. 1901. Nagrada za fiziko je dobil tedaj Roentgen, za medicino prof. Behring. Vendar pa ni vsako leto razdeljenih vseh 5 nagrad. To se zgodi le tedaj, kadar je dovolj primernih tekmovalcev. Kadar kaka nagrada odpade, so zato prihodnje leto nagrade večje. Dosedaj je znašala vsaka nagrada še vedno najmanj 100.000 švedskih kron.

Noblova ustanova ima svoj sedež od l. 1900 v Stockholmu. Pravico predlaganja kandidatov za nagrade ima poseben kuratorij, obstoječe iz vladnih zastopnikov ter učenjakov vseučilišč v Upsali, Lundu, Kopenhagenu, Oslu in Helsingu. Tako odloča švedska akademija znanosti v Stockholmu o podelitvi nagrad za kemijo, fiziko in literaturo, univerza v Stockholmu o podelitvi nagrade za medicino, mirovno nagrado pa prizna norveška državnozborna komisija s privoljenjem Noblovega zavoda v Oslu.

Podeljevanje nagrad je mednarodno, tako da pridejo v poštev vse države in zastopniki vseh narodnosti. Od l. 1901—1929 so prejeli: Nemčija 35 Noblovih nagrad (12 za kemijo, 10 za fiziko, 6 za literaturo, 5 za medicino in 2 za mirovno propagando), Francija 26, Anglija 19, nato slede: Zedinjene države, Švedska, Nizozemska, Danska, Norveška, Švica, Belgija, Rusija, Italija, Španija, Poljska, Indija itd.

Koliko izda Amerikanec za užitek?

Amerikanski socijologi in nacionalni ekonomski so na podlagi raznih statističnih podatkov odkrili zanimiv pojav, ki je vsako leto močnejši. Izdatki Amerikancev za užitek in zabavo so znašali pred nekaj leti desetino narodnih dohodkov, rastejo pa vedno bolj in so v statističnem letu 1928/29 dosegli četrtino. Od 84 milijard narodnih dohodkov so Zedinjene države v tem letu izdale za »luksus« 21 milijard 45 milijonov. Strokovnjaki so mnenja, da bodo ti izdatki še nadalje rasli, ako zadnji borzni polumi ne bodo zadržali normalnega razvoja.

Eden izmed strokovnjakov je sestavil zanimivo tabelo, v kateri je 35 skupin, da se vidi, kaj vse se v Ameriki smatra za luksuz. Največ se troši za avtomobilistiko. Vračunane so samo luksuzne vožnje in tudi samo stroški za olje in bencin ne pa tudi »postranski« stroški takih izletov (jedi, pijače itd.). Na en avto odpade 176 dolarjev luksuznih izdatkov. Če to preračunamo v našo valuto (krog 10.500 Din), moramo reči, da je svota znatna. Vsega skupaj izdajo Zedinjene države za avtomobilski sport letno 5 milijard dolarjev, krog 3 milijarde se potroši v raznih restavrantih, nočnih klubih in sličnih lokalih, in sicer samo na jedilih, ker se o pijači v tej statistiki ne vodi računa, namreč o alkoholu. Ostala pijača je v tretji skupini skupno s slaščicami in gumo za žvekanje. Ta skupina stane letno 2 milijardi dolarjev. Poldruga milijarda se izda za kino-vstopnice. Peta skupina — tobak v raznih oblikah — stane prilično istotoliko. Krog ena milijarda se izda za razne »mušice« amaterjev. Tu sem prištevajo strokovnjaki tudi izdatke za — »sladke male«. Tudi krog ena milijarda se potroši za časopise, ki jih torej v Ameriki tudi štejejo med — luksuz. V tej skupini so dalje izdatke za »lahko literatu-

ro« in — zdravila. Radio-sport stane ¼ milijarde, kar ni mnogo, če pomislimo, da je v Zedinjenih državah krog 30 milijonov radio-amaterjev. S tem so izčrpane večje skupine, vse ostale manjše stanejo skupno krog pol milijarde, kar v Ameriki seveda ni mnogo. Pri 100 milijonih prebivalcev v Zedinjenih državah pride torej na glavo povprečno za luksuz 200 dolarjev ali 12.000 Din letno.

Prigode zbiralca avtoigramov

V Parizu se mudi »Kralj zbiralcev avtoigramov«, Anton Hauptmann, in pripoveduje prijateljem svoje čudne prigode. Pri možu, ki je trikrat prepotoval svet, gotovo niso male. Zlasti pripoveduje, kako je prišel ob svoj prvi avtoigramski album, ki so mu ga sežgali Arabci v bližini Tripolisa l. 1923. Album je vseboval zbirke z njegovih potovanj večih let. Izguba ga je bolj bolela nego življenska nevarnost, v kateri je le za las manjkalo, da ni bil ob življenje. Njegov sedajni album ima 3000 avtoigramov, med njimi od 8 kraljev in 10 državnih predsednikov, 50 maršalov ali generalov, 22 min. predsednikov in nad 60 orientalskih vladarjev, 34 kardinalov, 300 diplomatov itd., ki so postali žrtve Hauptmannove vztrajnosti.

Dražba slik Rembrandta in Raffaela

Pred 4 leti ste dospeli na pariško carinarnico 2 znameniti sliki: Rembrandtov »Portret mladeniča« in »Raffaelova »Madona vojvode Albe«. Na noben način se ni moglo eruiati lastnika. Oglasilo se je pač 12 oseb, ki so trdile, da so lastniki, a nobena ni mogla tega dokazati. Po odredbah zakona je sedaj carinarnica morala razpisati javno dražbo obeh slik, gotovo edinstven slučaj v zgodovini umetnosti in tudi v zgodovini carinarske institucije.

Zakon za stavo

Ta zanimivi dogodek se je odigral v Patersonu v državi Newjersey v Zedinjenih državah, ko je bil volilni boj za novega predsednika še v največjem razvoju. Gospodična Bessie Doktor je strastno politizirala in prisegala, da bo izvoljen demokrat Smith, ne pa republikanec Hoover. Njen oboževatelj Leo Altman pa je bil nasprotno zagrizen republikanec in je prisegal na Hooverja. Med obema je bila nato sklenjena sledeča stava: Ako jo dobi ona, ji mora Altman izročiti 10 dolarjev, ako pa jo zgubi, hoče postati Altmanova soproga. Izid volitev je znan. Zmagal je republikanec Hoover in je torej gospodična Doktor zgubila stavo. Posledica je bila, da se je že naslednjega dne poročila z Altmanom. Že prav kmalu pa je prišel kes. Gospa Altman je končno vložila tožbo za ločitev zakona z utemeljitvijo, da je bila stava neenaka in da je ženska mnogo več vredna kakor deset dolarjev. Altman pa je nasprotno zatrieval, da je stava stava in da jo je dobil on. V afero so posegli tudi njeni starši, ki so naglašali, da oba zakonca sploh nista živela skupaj, da je njihova hčerka takoj po poroki uvidela vso nesmiselnost te stave in da je sploh vsa stvar velika bedarija. Tega naziranja je bilo res tudi sodišče, ker očitno ni hotelo rešiti problema, koliko je vredna žena v denarju in je zato proglasilo zakon za ločen.

Posledice borznega poloma v New-Yorku

Londonski »Times« poroča iz New-Yorka, da se je doslej podcenjeval upliv borznih polomov v Newyorku na trgovsko življenje. Decemberska poročila iz večjih mest dokazujejo, da se je pri 478 trgovcih znižal promet za 1.8%, namesto da bi se bil zvišal za normalne 4%. Število brezposelnih v U. S. A. se giblje danes med 2 in 3 milijoni, dasi je n. pr. v Detroitu število zaposlenih naraslo za 5%. Brezposelnost bo — kakor predvidevajo — do spomladi še narasčala.

Ena največjih in najmodernejših tvornic duhana v Evropi

bo ona v Nišu, ki je glasom »Politike« dogotovljena. Sama tvornica sestoji iz nekoliko monumentalnih zgradb. Zaposlenih bo 900 delavcev. Kapaciteta bo 15.000 kg tobaka dnevno. Tvornica razpolaga z najmodernejšimi stroji (20 za križanje, 17 za izdelavo zavojev in 24 za izdelavo cigaret), vsi na električni pogon. Na spomlad se bo tvornica še izpopolnila z novo livnico za izdelavanje raznih delov, ki se bodo oddajali drugim tobačnim tovarnam v državi. Tudi se bo na spomlad zgradil krog tvornice velik park.

400.000 kvalificiranih delavcev

potrebuje glasom podatkov glavnega gospodarskega sveta industrija sovjetske Rusije za izvrševanje petletnega gospodarskega programa. Gospodarski svet je izročil vladni memorandum, v katerem naglašajo, da bo pomanjkanje kvalificiranih delavcev nedvomno izzvalo nadaljno padanje produkcije v sovjetski industriji, in zahteva, da se otvori kredit 240 milijonov rubljev, potrebnih za izšolanje strokovnih delavcev.

Najsrečnejša občina v Evropi

je skoro nedvomno občina Ebern na severnem Bavarskem. Drugod se občani kregajo radi obč. doklad, v Ebernu pa ne le da nimajo obč. doklad, ampak še občina plačuje prebivalcem, da so občani. Dasi je paradokso, je vendarle res. Občina je silno bogata in ima velike gozdne komplekse. Samo dohodki iz gozdov krijejo vse stroške občine in niso še velik dobiček. Obč. svet je sklenil, da izplača vsakemu občanu letno 60 mark, siromakom pa še več. Seveda v občini pravih siromakov sploh ni. Vsak občan dobi letno tudi voz drv za kurjavo, na željo in po potrebi še več. Seveda pa občina tudi strogo pazi, da ne pridejo vanjo novi nepoklicani elementi, ki bi se hoteli okoristiti.

Sport

Velike mednarodne zimsko-sportne prireditve v Jugoslaviji

Naš Zimskosportni savez priredi letos prvič mednarodne smuške in drsalne tekme v večjem obsegu. Posrečilo se je pridobiti najboljšie tekmovalce srednje Evrope in to iz Nemčije, Češkoslovaške, Poljske, Francije in Rumunije. Skoro povsem sigurna je udeležba Švice, Avstrije in Madžarske. Najzanimivejši udeležene pa je brez dvoma Norvežan Ruud, svetovni znani skakač, čegar skoki so zadivili vso Evropo. Njegovi skoki prekašajo v eleganci, drznosti in tehnično dovršeni izvedbi vse, kar se je dosedaj v tej panogi videlo. Po vsej pravici si je pridobil naslov najboljšega skakača na svetu.

Norvežani in Švedi ter Finci so sploh na glasu kot najboljši smučarji, ki nimajo konkurence. Tvorijo nekak razred za sebe. Takoj za njimi pa se smatra kot najboljšie Čehe in Nemce. Čehi so v zadnjih letih ogromno napredovali in imajo izvršne zastopnike v smučkem teku in skokih. Najboljša med njimi sta brez dvoma Josip Nemecky in Fišera. Prvi izhaja iz znamenite smučarske rodbine in je na dolge proge brez dvoma najboljši Srednjeevropejec. Na olimpijadi l. 1928 v St. Moritzu se je plasiral na 50 km kot drugi najboljši Srednjeevropejec. Isto mesto je zasedel lani v Zakopanah na prireditvi FIS-e (Mednarodne Zimskosportne Federacije). Fišera je starejši, rutiniran tekmovalac in je dosegel v Zakopanah 12. mesto (četrti najboljši), dočim se je na 18 km plasiral pred Nemeckim. Sigurno je, da bosta imenovana zasedla eno prvih mest na 30 km teku v Bohinju. Od ostalih čeških udeležencev naj omenimo še Novaka, ki je telesno sicer slaboten, tehnično pa sigurno najboljši Srednjeevropejec. Starta samo na 18 km in je dosegel na olimpijadi 11. mesto. Nedavno je zmagal na akademski olimpijadi v Davosu. Dober je Kožmarek, ki je dosegel v Davosu 3. mesto. Znan je tudi Beranovski, ki je lani v Rumuniji za našim prvakom Joškom Janšem zasedel 2. mesto. O ostalih udeležencih bomo še poročali.

Tekmovanja se bodo vršila v dneh od 30. t. m. do 2. februarja v Bohinju in na Bledu. Poleg smučskih tekem za prvenstvo Jugoslavije, bodo tudi mednarodne drsalne tekme in smučka tekovanja naše vojske. Celokupna prireditev, nad katero je sprejel pokroviteljstvo kralji, bo jako zanimiva in ena največjih sportnih prireditev v Jugoslaviji sploh. Tekmovalci in gledalci imajo na vseh vlakih polovično vožnjo, ako se izkažejo, da so pristvovali tekmovalju. Na dan 2. II. bodo vozili tudi posebni vlaki iz Ljubljane in Zagreba, po potrebi tudi iz drugih krajev. Kdor želi sobe, naj jih osigura že vnaprej. Vse tozadevne informacije dajeta brezplačno Jugoslovanski zimsko sportni Savez in Putnik d. d., oba v Ljubljani.

Posebni vagon za zimske sportnike

bo odslej priključen vsako soboto vlakom, ki vozijo iz Maribora v Dravsko dolino ob 1.20 in ob 17. ter za povratek ob nedeljah pri večernih vlakih. G. postajenačelnik Štefin si je s to pridobitvijo pridobil nedvomno veliko zaslugo za razvoj domačega sporta.

Mašo za smuške tekmovalce

bo bral v nedeljo 19. tm. ob pol 6. zjutraj pred pričetkom smučske tekme v kapelici lovskega dvorca na Klopnem vrhu g. bogosl. prof. dr. Jehart, znan sportnik.

400 avtomobilistov obtičalo v snegu.

V severni Kaliforniji divjajo še vedno strašni snežni viharji. Te dni je avtomobilska družba 400 oseb obtičala v snegu in je dozdaj še niso mogli osvoboditi. Ker se boje, da bi družbi zmanjkalo hrane, organizirajo letalsko službo, ki bi ponesrečencem donasala hrano.

Jubilej švicarskega lista.

150letnico obstanka slavi te dni »Neue Zürcher Zeitung«, ki zastopa liberalne in demokratske ideje in uživa velik ugled.

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

Videl je, kako je nagloma krenila na desno in se spustila po ravnem polju. Nato je nenadoma izginila v neki soteski.

Dolgo časa je stal kakor pribit. Nato se mu je zvil vzdihljaj:

»Primavera! Kako lepo ime! Primavera... pomlad! Krasna je, zares — krasna kakor cvetoča vesna sama... Toda čemu bi razmišljal o tem! Gotovo me pozabi, preden mine ura... In tudi — bi, česa se morem nadejati, jaz ubogi pustolovec, ki prihajam v Italijo, da stopim v službo kakega visokega gospoda!... Po tem otožnem razmišljanju je vitez de Ragastens nadaljeval svojo pot proti Rimu.

II.

Ragastens.

Bleščeče spremstvo mladih gospodov, ki so tvorili družbo Cezarja Borgia, je jahalo že skoro dve uri po Florentinski cesti. Papežev sin se je mrzlično oziral po ravnini in zdaj pa zdaj mu je ušla hripava kletev.

»Vendar žel!

In poglaj se je k jezdecu, ki mu je dirjal naproti.

»Don Garconio!...»

»Jaz, Svetlost!«

»Kakšne so novice?« je vprašal Cezar burno.

»Dobre in slabe...»

»Kaj pomeni to? Mati božja! Razloži vendar...»

»Potrpajte, Svetlost! Moj prijatelj Macchiavelli mi je še včeraj zatrdil, da je potrpežljivost za vladarje neprecenljiva krepost.«

»Norec! Glej, da te ne ošinem s korobačem!«

»Torej... videl sem deklico...»

Borgia je prebledel.

»Videl si jo!...« je dejal trepetaje.

»Govoril sem z njo...»

»Garconio!... Izposlušaj ti pri svojem očetu predstojništvo v samostanu Santa Maria Minore...»

»Svetlost ste velikodušen gospodar...»

»Saj nisem jaz tisti, ki plača vse to!« je zamrmral Cezar v brk... »Toda končaj vendar!... Videl si jo tedaj in govoril z njo... Kaj je dejala?...»

»Tu postajajo novice slabe...»

»Ali odklanja?«

»Skriva se... Toda pridemo ji do živega...»

»Ali si izvedel njeno pravo ime?...»

»Ničesar nisem izvedel... kvečjemu to, da se zdi neukrotljiva... vsaj v tem trenutku.«

»A ti si ji sledil? Ali veš, v katerem zatišju se skriva?... Govori, ko vidiš, da umiram!«

»Svetlost zasledoval sem deklico po vaših navodilih; izprevideli boste, da ni moja krivda, če doslej še nisem našel njenega gnezda...»

»Satan... Uhaja mi!«

»Srečal sem jo pri tistem olikovem gozdu, pa še to je bilo čudež... Odslej sem se držal njenih stopinj... govoril sem ji, kakor treba... Hotela je bežati... Priklopil sem se ji, da je bila nazadnje vsa iz uma, kakor preganjana košuta; in že bi bil moral izvedeti resnico, toda...»

»Ušla ti je, ni dvoma... Ah, vražji menih...»

»Srečala sva mladega razbojnika,« je nadaljeval don Garconio brez ugovaranja, »ki je izzval prepri-

ter planil nadme z mečem v roki... Bela ptica je medtem odletela...»

»Prokletstvo!... In ta človek... ta lopov... kje je?... Kaj se je zgodilo z njim? Ali si tudi njega izgubil izpred oči, strahopetec?«

»Nikakor ne! Opazoval sem ga od daleč... Ta trenutek obeduje mož v gostilni »Pri vilicah«, dvajset minut od tega kraja...»

»Na pot!« je zarjul papežev sin ter zasadi zlate cestroge v boke svojega konja, ki je planil naprej.

»Sodba Francozova se mi zdi zapisana!« je zamrmral menih sam pri sebi.

Četa jezdecev je v svojem peklenem galopu kmalu pridrvela pred gostilno, ki jo je menih naznačil.

Bila je to malo prida gostilna, krčma slabše vrste, kjer ni našel upehan potnik drugega osvežila kakor nekoliko slabega vina in mlačne vode. Pred to kočjo se je ob cesti razprostiral vrt, ki ga ni ločil od nje niti jarek, niti ploč. Na tem vrtu se je dvigalo nekaj, kar se je z zelo dvomljivo pravico imenovalo hladnica.

In zares, pod to hladnico — bila je pokrita s platom, ker ni bilo zelenja, da bi se vzpenjalo po njej — je obedoval vitez de Ragastens.

Ragastens je dobro spoznal meniha; brez vznemirjenja si je nemudoma popravil pas, na katerem je visel meč ob njegovi strani. Nato, ko je z bistrim očesom premetril družbo, je spoznal tudi še nekoga drugega. Ta drugi je bil Cezar Borgia!

»Vraga!« je zamrmral vitez med zobmi, »srečanje je čudovito. Ali se prav grdo motim, ali pa mi je dobra zvezda namenila srečno iznenadenje...»

Toda Borgia se je obrnil k mladim gospodom, ki so ga obdajali, in je dejal enemu izmed njih s porogljivim glasom:

»Kakšen se ti zdi velemožni gospod, ki obeduje v tej palači? Govori odkrito, Astorra.«

Vitez ni preslišal v tem vprašanju niti zloga in je razumel zaničljivi pomen.

»Ej, vraga,« si je dejal na tihem, »zdi se, da mi to srečanje ne prinaša sreče; moja dobra zvezda nima opravka z njim...»

Gospod, ki se je Borgia obrnil k njemu, je stopil nekaj korakov naprej.

»Bil je mož pri tridesetih letih, orjaške rasti, bikovega timnika in krvavih oči... Rim ga je poznal kot strašnega pretepača; vseh petnajst dvobojev, ki jih je imel, se je končalo z nasprotnikovo smrtjo.

Velikan je nekaj hipov gledal viteza; nato se je debelo zagrohotal.

»Menim,« je dejal, »da bi povedal temu slavnemu neznancu naslov črevljara, ki krpa škornje moje služinčadi...»

Vse je bušilo v smeh. Edino Borgia je ostal resen, dasi je neopazno mignil Astorri, naj nadaljuje. Ta pa je bil s svojo iznajdljivostjo že pri kraju. Zadovoljil se je s tem, da je ponovil prejšnjo šalo:

»Dati mu hočem tudi naslov krojača, da mu zapiše jopič...»

Stopil je še bliže.

»Hej, gospod... rad bi vam storil uslugo... zakaj vaše lice mi ugaja...»

Zdaj je vstal tudi vitez de Ragastens in stopil predenj, rekoč:

»Kakšno uslugo, gospod? Nemara mi hočete posoditi nekliko bistroumnosti, ki se iskri v vaših besedah?«

»Ne,« je odgovoril Astorra, ki ga ni razumel. »A

potrudite se k meni... Zdi se, da je moj sluga odložil svojo staro obleko... Ukažem mu, da vam jo podari... zakaj vaša se mi vidi v slabem stanju.«

»Nedvomno namigavate na številne zašitke, ki krasijo moj jopič?...»

»Ugenili ste na prvi mah!«

»Hm, potem bi vam dejal... Ti zašitki so nova moda, ki jo hočem vdomačiti v Italijo... Zato mi je kaj nevšečno, da je vaš jopič nepoškodovan, in moj namen je, napraviti vanj toliko zarez, kolikor je na mojeni zašitkov...»

»Pa s čim, izvolite?« se je rogal orjak.

»S tem le!« je odgovoril vitez.

V istem hipu je izdrl svoj meč. Tudi Astorra je skočil s konja in potegnil.

»Gospod,« je dejal, »jaz sem baron Astorra od dvorjanske garde, na dobrem glasu po vsem rimskem mestu.«

»Meni pa pravijo od Bastilje, ob znožju katere sem se rodil, pa do Louvra, da sem vitez Rapir... zakaj moj rapir in jaz sva vselej eno... Ali vam zadošča to ime?«

»Francoz!« je osuplo zamrmral Cezar Borgia.

»Pa bodite Rapir,« se je odrezal Astorra. »To mi pomore, da opravi dvojno delo... zakaj zlomiti in prebosti vas hočem na en mah.«

Moža sta skočila v nastop in njuna meča sta se steknila.

»Gospod baron Astorra, ki imate tako dobre oči, ste li prešteli, koliko je zašitkov na mojem jopiču?«

»Tri vidim, gospod vitez Rapir,« je odgovoril Astorra, boreč se.

»Napak: šest jih je... Potemtakem imate torej pravico do šestih zarez... evo vam prve!«

Astorra je s krikom skočil nazaj: zadet je bil v sredo prs in kaplja krvi je pordečila sivo svilo njegovega jopiča. Gledalci so se osuplo spogledali med seboj.

»Pazi, Astorra!« je dejal Borgia.

»Satan! Pripnem ga k tlom...»

Orjak se je vrgel z dvignjenim mečem nad protivnika.

»Dve!« je odgovoril Ragastens in bušil v smeh.

Vitez je napravil zaporedoma še tri izpade, in vselej se je prikazala na svili kaplja krvi. Orjak je tulil, skakal in plesal okrog nasprotnika, toda Ragastens se ni genil z mesta.

»Gospod,« je dejal, »pet jih že imate... Pazite na šesto.«

Astorra ni odgovoril; stisnil je zobe in napravil nčen sunek, ki ga je imel pripravljenega samo za nevarne slučaje. Toda v hipu, ko je izpadel, se mu je iztrgal krik bolečine in jeze in meč mu je padel iz dlani: Ragastens mu je prebodel desno roko!

»Šest!« je dejal vitez z mirnim glasom.

Nato se je obrnil k družbi gledalcev:

»Ako se hoče kdo izmed gospodov oprijeti nove mode...»

Dvoje ali troje mladih imenitnikov je skočilo na tla.

»Smrt mu!« so kriknili v zboru.

»Ohé! Tiho... in mir!«

Borgia je zaklical te besede. V duši tega razbojnika je živelo samo eno spoštovanje: do moči in do spretnosti. Občudoval je vitezovo gibčnost, hladnokrvnost in neustrašnost. In sam pri sebi je dejal, da je morda našel v tem človeku izvrstnega novince...

»Gospod,« je rekel in zajahal naprej, dočim so se tovariši trudili okrog Astorre, »kako vam je ime?«

Mali oglasi, ki služijo posredovanju in oglasnim namene občin: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek 10 p.

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglasni trgovski ali reklamni znanja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek 10 p.

Dražbeni oklic.

Dne 18. januarja 1930 se prodajo na javni dražbi v Mariboru: 1. ob 8. uri na Aleksandrovi cesti št. 16 različne čevljarske potrebščine kakor cele kože, usnje razne vrste, podplati, gumijevete pete, klince za čevlje, kopita, kreme za čevlje, dretna, šila, traki za čevlje, žrebli itd., 1 reg. blagajna, cela oprava trgovine, 1 tehnična in drugo nato v Kopitarjevi ulici št. 14 1 šivalni stroj, 2 pisalni mizi, razno pohištvo in perilo itd. 2. Ob 15. uri v Miklošičevi ulici 6, 1 pisalni stroj, 1 železna blagajna, več steklenic in kozarcev, 1 transmisija, različni stroji, žage ter priprave za konzerviranje. Predmeti se lahko ogledajo pred prodajo. Okrajno sodišče v Mariboru, odd. X, dne 17. januarja 1930. 168

Soba s štedilnikom

se odda v novi vill. Istotam prazna ali meblirana soba. Polzve se: Zadruga gospodarska banka I. n., vrata 6. 161

Nev šivalni stroj znamke »Singer«

za 1600 Din na prodaj. Prazarna kave Brata Požar, Tattenbachova ul. 14. 178

Več velikih krojaških

in družinskih šivalnih strojev, blagajna National ter gramofon z mnogimi ploščami po ugodni ceni na prodaj. Tržaška cesta 3. 159

Oddam prazno in meblirano sobo.

Vojašniška ulica 18. 156

Veseličnim prireditvam

v mestu in na deželi priporočam nageljske in druge cvetlice po solidni ceni. Naročilom v naprej popust. Ivan Jemec, vrtnarstvo, Prešernova ulica. 82

Lokal poceni prodam.

Koroška cesta 63. 150

Fotografiram vse!

Portreti, brzosiike, industrija, sport. Najnovejši aparati in svetlobne naprave. Novo urejen fotoatelj. Fotomeyer, Gosposka 39. 2286

Dame pozor!

Škornje po najnovejšem modelu. Zmerne cene. Izdeluje Govedič, Frankopanova ulica 10. Delavnica za popravila vseh gumijastih čevljev. 37

Oddam dve elegantni prazni sobi

s parketom in električno razsvetljavo. Priložnost za kuhanje. Strossmayerjeva ulica 6, hišnica. 59

Sportniki!

Drsalke brusi in ponikla najbolje in najceneje, mehanična delavnica Justin Guštinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14.

Zastore, zavese in

posteljna pregrinjala

v zelo okusni izdelavi, kakor tudi perilo za dame, ot oke in gospode po meri dobite pri

OLGI RUPNIK

ateljé za perilo

Maribor, Slovenska ul. 20

Tudi dostavljeno blago se prevzame v delo 68

ODOL

Kalodont, Clorodont,

Pebeco i. t. d. nudi

najugodnejše

in kupi ODOL steklenice.

Galanterijska trgovina

Drago ROSINA

Vetrinjska ulica št. 26

Državna razredna loterija

Poročilo iz kolekture Anton Golež, Maribor, Aleksandrova cesta 42. Zrebanje I. razreda 19. kola dne 16. januarja 1930. Za tiskovne pogreške se ne odgovarja. Dobijo:

Din 200.000 št. 37.560, Din 50.000 št. 27.599, Din 60.000 št. 10.931, Din 40.000 št. 85.298, Din 30.000 št. 97.914, Din 20.000 št. 20.854, Din 10.000 št. 53.337, 36.570, Din 7000 št. 56.134, 26.579, 45.322, Din 3000 št. 16.936, 64.761, 82.950, 86.164. Prihodnje zrebanje 10. februarja 1930. 167

Lesna trgovina

Josip Govedič

Maribor, Prešernova ul. 19

prilaga svojo bogato zalogo bukovi in mehkih div. kakor tudi premog iz Trbovelj ter iz Zabukovec.

Nizke cene! Točna postrežba!